

ΕΦΗΜΕΡΙΣ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ ΤΗΣ ΕΛΛΑΔΟΣ

ΤΕΥΧΟΣ Α'

ΑΡΙΘ. ΦΥΛΛΟΥ 369

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ ΤΗ 10 ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΥ

1914

* Περὶ προγράμματος τῶν μαθημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου καὶ τοῦ γυμνασίου.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

Ἐχόντες ἐν ᾧ οὕτω τὰ ἄρθρα 1, 2, 7-10, 66, 69-81 τοῦ Β. διατάγματος τῆς 31 Δεκεμβρίου 1836 περὶ κανονισμοῦ τῶν ἑλληνικῶν σχολείων καὶ γυμνασίων, τὸ ἄρθρον 3 § 2 τοῦ νόμου 240 τῆς 16 Ἀπριλίου 1914 περὶ διοικήσεως τῆς δημόσιας καὶ μέσης ἐκπαίδευσως καὶ τὰς λοιπὰς διατάξεις, προτάσει τοῦ Ἡμετέρου τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαίδευσως Ὑπουργοῦ διατάσσομεν τάδε:

Τὸ πρόγραμμα τῶν ἐν τοῖς ἑλληνικοῖς σχολείοις καὶ γυμνασίοις τοῦ Κράτους διδασκτέων μαθημάτων καθορίζεται ἀπὸ τοῦ σχολικοῦ ἔτους 1914-1915 ὡς ἑξῆς:

Πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου

1) ΘΡΗΣΚΕΥΤΙΚΑ

Πρώτη τάξις, ὄροι 2.

Ἰερὰ ἱστορία τῆς παλαιᾶς διαθήκης.

Σύντομος ἐξήγησις τῶν ἀπολυτικῶν τῶν θεολογικῶν ἐκδόσεων καὶ τῶν ἐπισημῶν ἁγίων καὶ ἀποκηρυσσόμενων τινῶν ἐξ αὐτῶν.

Δευτέρα τάξις, ὄροι 2.

Ἰερὰ ἱστορία τῆς καινῆς διαθήκης.

Σύντομος ἐξήγησις τῶν ἀπολυτικῶν τῆς διευθέτησ, τῶν θεολογικῶν ἐκδόσεων καὶ τῶν ἐπισημῶν ἐξασπαστικῶν καὶ ἀποκηρυσσόμενων τινῶν ἐξ αὐτῶν.

Στοιχειώδεις γνώσεις ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας μέχρι τοῦ σχιζματός.

* Ἀναριθμοῦνται καθόσον ἡ γερουσία διὰ τὸ ὄρι 343 ἐ. ἔτους φύλλου παρὰ τὸν τῶν ἑλλήνων δημοσίους ἐγένετο ἐξ ἑλλήνων κειρογράφου.

Τρίτη τάξις, ὄροι 2.

Ἐπιτομὴ τῆς ἱερᾶς κατ' ἄρθρον μετ' ἐπισκοπικῆς διδασκαλίας τῶν κυριωτάτων τῆς λειτουργικῆς.

Στοιχειώδεις γνώσεις ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας ἀπὸ τοῦ σχιζματος μέχρι τῶν κατ' ἡμᾶς χρόνων.

Ἀνάγνωσις καὶ στοιχειώδης ἐρμηνεία ἐκκλησιῶν μερῶν ἐκ τινῶν τῶν συνοπτικῶν εὐαγγελίων.

Σημ. Αἱ στοιχειώδεις γνώσεις τῆς ἐκκλησιαστικῆς ἱστορίας προσφέρονται εἰς τοὺς μαθητὰς ἀνευ ὁρισμένου βιβλίου, ἐν δὲ τῇ τρίτῃ τάξει προτάσσονται τῆς διδασκαλίας τῆς κληρικῆς.

2) ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Πρώτη τάξις. Κατὰ τὸ 1ον ἐξάμηνον ὄροι 11, κατὰ τὸ 2ον ὄροι 12.

Νέα Ἐρμηνεία περικοπῶν πεζογράφων καὶ ποιητῶν, ἐκ τῶν ἐγκριμένων νεοελληνικῶν ἀναγνωσμάτων τῆς τάξεως. Ἀποκηρυσσόμενοι καὶ μετ' ἤθους ἀπαγγελία ποιημάτων ἐκ τῶν ἐν τῇ τάξει ἐρμηνευθέντων.

Πραγματικοὶ κανόνες κατὰ τὴν ἐρμηνείαν συναγόμενοι καὶ ἀναφερόμενοι εἰς τὸ τυπικὸν καὶ τὴν σύνταξιν τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης.

Συνθέσεις δύο κατὰ μῆνα ἐν τῷ σχολείῳ. Ὑμῶν τῶν συνθέσεων μῦθοι ἢ βραχέα διηγήματα καὶ σύντομοι ἐπιστολαὶ οἰκονομικαὶ

ὄροι 11
ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰανουαρίου " " 8
καὶ ἀπὸ τοῦ Φεβρουαρίου " 6

Ἀρχαία Ἐρμηνεία κατ' ἐπιλογήν περικοπῶν ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κειμένου περιλαμβανόντος μυθολογίαν τῶν ἀρχαίων Ἑλλήνων, περιγραφὰς πόλεων καὶ τοπίων, διηγήματα καὶ ἐπιστολὰς ἐκ χρηστομαθείας τῆς πρώτης τάξεως τῶν ἑλληνικῶν σχολείων.

Ἀποκηρυσσόμενοι ἐν ἐκάστῳ μαθηματι τῆς σφραγίδος καὶ ὀρθογραφίας τῶν νέων λέξεων καὶ ἐπισημῶν αὐτῶν διὰ καταλλήλων ἔρσεων, ῥημάτων καὶ προφορικῶν. Ὄροι 3 κατ' ἔτος κατὰ τὸ Ἰανουάριον.

Γραμματικῆς τοῦ ἀπαικτοῦ περὶ τὸν λόγον τὰ μέχρι τῶν εἰς -μ. Ἀσκησις ἐν τῷ σχολείῳ προφορικῆς καὶ γραπτῆς ἐπὶ τοῦ πι-

νακος εις εκάστην των διδασκόμενων μερών της γραμματικής εἰς τὸν ἐπισημασμένον εἰς τὴν ἀρχαίαν ἑλληνικὴν γραμματικὴν γυμνασίον.

Γραφή κατ' ἴκρον ὑπὸ τῶν μαθητῶν γυμνασίου σχετικῶς πρὸς τὸ διδασθὲν μέρος τῆς γραμματικῆς καὶ διδρασκῆς αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πίνακος ὑπὸ τοῦ διδασκόντος ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ μέγεθος ὁρίσμενον μάθημα.

Ἐκ τοῦ συντακτικοῦ ὅπως πρακτικῶς κατὰ τὴν διδασκαλίαν τὸν νεοελληνικὸν ἀναγνώσαντων καὶ τὴν ἑρμηνεσίαν τοῦ ἀρχαίου κειμένου τὰ εἴδη ἀπλῆ καὶ σύνθετος πρότασις, κλίριαι καὶ ἐξηρητημένοι πρότασις, συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου πρὸς τὸ ὑποκείμενον, ὀρθανικὴ δοτικὴ, ἀντικείμενον, εἰδικὸν καὶ τελικὸν ἀπαρέμφατον, ὑποκείμενον τοῦ ἀπαρέμφατου.

Μετὰ τὴν διδασκαλίαν κεφαλαιῶς τῆς γραμματικῆς ἡ αὐτοεπίσης τμήματος αὐτῆς γραπτὸν ἐν τῷ σχολείῳ γυμνασίῳ καὶ τῶν τετραδίων τῶν σκεύων ἀσκήσεων, ἀναφερόμενον εἰς τὸ διδασθὲν τοῦτο τμήμα. Τὸ γυμνάσιον ὅρα τῆς ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἐκτελέσει, διορθῶνται ἐν τῇ παραδίδῃ ὑπὸ τοῦ διδασκόντος ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν μαθητῶν. Ἄντι τοῦ γυμνασίου οὗτος ἀπαιτῶν καὶ μὴδὲ ἐπὶ μίαν ὥραν γραφῆ νεοελληνικῆ καὶ ἀρχαίου κειμένου ἐκ τῶν διδασθέντων κατὰ τὸν μῆνα ἢ ἐκ τοῦ προχείρου παράστασις προτάσεων συμπληρῶν πρὸς τὰς ἀνάμεικτες τῶν μαθητῶν ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἰδιώματος εἰς τὸ νέον καὶ τὰνάκαλον. Ὅρα 3 ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ Φεβρουαρίου.

Ἀντιγραφή κατ' οἶκον στίχων τινῶν ἐκ τοῦ ἀναγνωστικῶμου νέου καὶ ἀρχαίου ἑλληνικοῦ κειμένου.

Δευτέρη τάξις, ὄρα 11.

Νέα Ἑρμηνεῖα περιπέτων πεζογράφων καὶ ποιητῶν ἐκ τῶν ἐπιχειρημένων νεοελληνικῶν ἀναγνώσαντων τῆς τάξεως. Ἀπομνημονεύσις καὶ μετ' ἥθους ἀπαγγελία ἐκ τῶν ἐν τῇ τάξει ἐρμηνευθέντων ποιημάτων. Ὅρα 4, ἐν αἰς περιλαμβάνονται καὶ αἱ τῶν συνθέσεων.

Συνθέσεις ἐν τῷ σχολείῳ δύο κατὰ μῆνα. Ἐπὶ τῶν συνθέσεων διηγημάτων ἐπιπλέοντῶν ποίε, μικρὰ ὀκτώσενταίκα καὶ εἰλικα ἐπιστολαὶ καὶ περιγραφῆ ἀντικειμένων ὑποκειμένων εἰς τὴν ἀμεσην ἀντίληψιν τῶν μαθητῶν, καὶ ἀπλουστερῶν γεγονότων τοῦ καθ' ἡμέραν βίου.

Ἀρχαία Ἑρμηνεῖα κατ' ἐκλογὴν συναφῶν πρὸς ἀλλήλας περιπέτων ἐκ τῶν τριῶν πρώτων βιβλίων τῆς Κύρου ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφώντος. Ἀπομνημονεύσις λέξεων καὶ φράσεων καὶ ἐπανάληψις αὐτῶν καὶ ἀντιγραφή κειμένου, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Ὅρα 4 Γραμματικὸν τοῦ ἄττικου πεζοῦ λόγου τὰ εἰς -μι ῥήματα, ἀριστοι τῶν εἰς -ω κατὰ τὰ εἰς -μι, κλισις τῶν ῥημάτων εἰμι, εἶμι, φημι, κείμαι, κἀθημαι, εἶδα, δέδοικα, τέθηκα καὶ χρεῖ ἀνὸμακα ῥήματα. ἅπλιστα μέρη τοῦ λόγου καὶ ἐκ τοῦ ἐπισημαστικοῦ τὰ περὶ παρατομή. Ἀσκήσις εἰς τὴν γραμματικὴν καὶ γραπτὰ γυμνασμάτα ἀριστῶς ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Ὅρα 3

Ἐκ τοῦ συντακτικοῦ, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, ἐν εἴδει διορισμὸς τοῦ ῥησιματικῶ καὶ τοῦ ἐπιθέτου, ποιητικῶν αἰτίων, ῥησιμῶν ἐνεργητικῆς συντάξεως εἰς παθητικὴν, ῥησιμῶν ἀνάλυσις τῶν μετοχῶν, γενικὴ ἀπάλυσις, δοτικὴ τοῦ αἰτίου καὶ αιτιατικῆς τῆς ἀναφοράς, ἡ εἰδικὴ καὶ ῥησιμῶν τῶν ἱστορικῶν χρόνων μετὰ τοῦ ἀν. προθέσει μετὰ μίας πλεοναξίας πρὸσεως εἰςνασόμενα.

Τρίτη τάξις, ὄρα 11.

Νέα Ἑρμηνεῖα περιπέτων πεζογράφων καὶ ποιητῶν ἐκ τῶν ἐπιχειρημένων νεοελληνικῶν ἀναγνώσαντων τῆς τάξεως. Ἀπομνημονεύσις καὶ μετ' ἥθους ἀπαγγελία, ὡς ἐν ταῖς προηγουμέναις τάξεσι. Ὅρα 4, ἐν αἰς περιλαμβάνονται καὶ αἱ τῶν συνθέσεων.

Συνθέσεις ἐν τῷ σχολείῳ δύο κατὰ μῆνα. Ἐπὶ τῶν συνθέσεων διηγημάτων, ὧν τὸ περιεχόμενον κατὰ τὰ κλίριαι μόνον ῥησιμῶν προσφέρεται τοῖς μαθηταῖς, ἐπιστολαὶ ποικίλων περιεχομένων καὶ συνθέσις, κενονικῶν ἐπιστολῶν καὶ διλόγιαι ἐπὶ ῥησιμῶν, περιγραφῆ γεγονότων τοῦ καθ' ἡμέραν βίου, ἀντικειμένων, ῥησιμῶν καὶ φυσικῶν φαινόμενων ὑπερπρόσόντων εἰς τὴν

ἀμεσην ἀντίληψιν τῶν μαθητῶν καὶ περιλήψεις ἐρμηνευθέντων μερῶν ἐκ τῶν νεοελληνικῶν ἀναγνώσαντων.

Ἀρχαία Ἑρμηνεῖα κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν τεσσάρων τελευταίων βιβλίων τῆς Κύρου ἀναβάσεως τοῦ Ξενοφώντος, καὶ ἐκ τῶν ἑλληνικῶν τοῦ αὐτοῦ μερῶν πραγματευμένων ἀγῶνας Ἑλλήνων κατὰ Περσῶν (βιβλ. γ' καὶ δ'), ἀπὸ δὲ τῶν ἀρχῶν Ἀπριλίου τοῦ ἐνεσίου ἢ τοῦ Ἀναγάρσιδος τοῦ Λουκιανῶν.

Ἀπομνημονεύσις λέξεων καὶ φράσεων καὶ ἐπανάληψις αὐτῶν καὶ ἀντιγραφή κειμένου, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Ὅρα 5 Γραμματικὸν τοῦ ἄττικου πεζοῦ λόγου ἐπανάληψις τῶν περὶ παρατομῆς καὶ τὰ περὶ συνθέσεως.

Ἀσκήσις ἀναφερόμεναι εἰς πάντα τὰ κεφάλαια τῆς γραμματικῆς καὶ γραπτὰ γυμνασμάτα, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Ὅρα 2

Ἐκ τοῦ συντακτικοῦ, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, τὰ εἴδη συμφωνία τοῦ κατηγορουμένου καὶ τοῦ ῥήματος πρὸς δύο ἢ πλείονα ὑποκείμενα, σύνταξις τῶν παραθετικῶν, ἐπιρρηματικῶν διορισμῶν, αὐτοῦτον ἀντικείμενον, χρεσις τῶν ἐγκλιτικῶν ἐν ἀπολύτῳ καὶ ἐξηρητημένῳ λόγῳ, εὐκτικὴ τοῦ πλεοναξίου λόγου, ἀπρόσωπα ῥήματα, ἀπορσιτικά μέρη, σύνταξις τοῦ ἀπαρρητικῶ καὶ μη, ἐναρθρον ἀπαρέμφατον, προθέσει μετὰ δύο ἢ τριῶν πλεοναξίῶν πρὸσεως εἰςνασόμενα.

Μεθοδικαὶ παρατηρήσεις.

1. Ἡ διδασκαλία τῆς γραμματικῆς τοῦ ἄττικου πεζοῦ λόγου περιορίζεται εἰς τὸς ἀπλοῦτας ἀναγνώσεις κενῶν καὶ γινεταί μετ' ἀντικαταβολῆς πρὸς τὴν τῆς νέας ἑλληνικῆς.

2. Αἱ συνθέσεις προηγουμένων παρασκευαζόμεναί πρότερον ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἐν συνεργασίᾳ μετὰ τῶν μαθητῶν συντάσσονται ἐν τῷ καθαρῷ νέῳ ἑλληνικῷ ἰδιώματι, διορθῶνται δὲ πᾶσαι ἐν αὐτῷ, ὡς καὶ αἱ ἄλλαι γραπταὶ ἐργασίαι, κατ' οἶκον.

3. Διὰ τὰς συνθέσεις, δύο κατὰ μῆνα, ὁρίζονται καθ' ἐκάστην πρώτῃ καὶ τρίτῃ δευτέρα ὄρα 2, ὧν ἡ μίαν μίαν διατίθεται πρὸς τὴν ὑπὸ τῶν μαθητῶν γραφῆ τῆς συνθέσεως, ἡ δ' ἕτερα πρὸς τὸν ὑπὸ τοῦ διδασκάλου ἐν τῇ τάξει ἔλεγχον τῶν ἡμαρτημένων. Ὁ ἔλεγχος καὶ ἡ πρὸς τοῦς μαθητὰς ἀπόδοσις τῶν τετραδίων γίνεταί ἐντός τριῶν τοῦ πολυ ἡμερῶν ἀπὸ τῆς ὑπὸ αὐτῶν γραφῆς τῆς συνθέσεως. Τῆν αὐτῶν διορηγομένην σύνθεσιν ὁρσιλεύουσι αἱ μαθηταὶ νὰ ἀντιγράψωσιν ἐν ἰδιαιτέροις τετραδίοις κατ' οἶκον καὶ νὰ παραδίδοι τῶν τῶν διδασκάλων, ὅστις διατιρεῖ αὐτὰ ἐν τῷ ἀρσιμῷ τοῦ σχολείου.

4. Ἐν πάσαις ταῖς γραπταῖς ἐργασίαις τῶν μαθητῶν ἀντι τοῦ βιβλίου, ὅστις καταγορίζεται ὑπὸ τοῦ διδασκόντος ἐν τῷ ἡμερησίῳ ἔλεγχῳ τῆς προόδου, ἀναγράφεται γενικὴ τις παρατήρησις, παρανεσις ἢ ὀδηγία.

5. Περὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν ἐρμηνευτέων μερῶν τῶν ἀρχαίων κειμένων ἐν τῇ 2α καὶ 3α τάξει διδασκόμενων ὁρσιλεύουσι αἱ διδασκόντες νὰ ἔγωσι πρὸ ὁρσιμῶν τὰ περὶ τοῦ λεγόμενα ἐν ταῖς εἰς τὴν διδασκαλίαν τῶν ἑλληνικῶν τοῦ γυμνασίου ἀναφερόμεναι μεθοδικαῖς παρατηρήσεσιν.

3) ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ

Πρώτη τάξις, ὄρα 3:

Ἡρακτικὴ ἀριθμητικὴ. Ἀξίωμα ἀριθμῶν, ἐνομοκαλορία καὶ γραφῆ αὐτῶν, αἱ τέσσαρες θεμελιώδεις ἀριθμητικαὶ πράξεις.

Χαρακτῆρες διακερτότητος διὰ τῶν ἀριθμῶν 2, 3, 4, 5, 9 καὶ 10.

Ὅρσιμοι τῶν πρώτων ἀριθμῶν καὶ τῶν πρώτων πρὸς ἀλλήλους. Τὰ περὶ μεγέθου κενῶν διορίστων καὶ ἐλαχίστων κοινῶν πολλαπλασιασμοῦ δύο ἢ πλείονων ἀριθμῶν ὅπως πρακτικῶς. Κενῶν κλάσματων καὶ αἱ ἐπ' αὐτῶν πράξεις. Ἀρίστις προβλημάτων εἰς τῆς μεθόδου τῆς ἀντιτομῆς εἰς τὴν μονάδα, Ἀριστῶσι εἰς τὴν λύσιν σχετικῶν προβλημάτων.

Ἡρακτικὴ γεωμετρικὴ. Ἐπισημὴ εἴξεσις τῶν ἀπλοῦστατων γεωμετρικῶν στερεῶν. Γνωρίσματα τῶν κενῶν τῶν ἐπιπέδων σχημάτων (γραμμῶν, γωνιῶν, εὐθυγράμμων

σχημάτων, κύκλου και κανονικού πολυγώνου), ιδιότητες αυτών μετά άπλουστάτων και άλλως πρακτικών αποδείξεων.

Δευτέρα τάξις, ώρα 3.

Πρακτική άριθμητική, Συμπλήρωσις των χειρακτῆρών διατεταγμένων διά τόν 6, 7, 8, 11, 12 κλπ. και άκριθε στέρας διδάσκαλια των ιδιοτήτων των κινήων κλασμάτων. Δεκαδική άριθμική και άι άι άι αυτών πράξεις. Μέτρον σύστημα και συμπηγίσι άριθμική μετά τόν άι άι άι αυτών πράξεων. Λόγοι και άναλογίαι, ποσά κατ' εὐθείαν και άντιστρόφως άλλόλογα, άπλή μέθοδος τών τριών, προβλήματα υλολογικῶν ποσότητων. Άσκήσεις εις τήν λύσιν σχετικῶν προβλημάτων.

Πρακτική γεωμετρία. Άπλουστάτα γεωμετρικά προβλήματα κατασκευῆς διά τόν κώνον, τόν κύβον και τόν διεδρόν (εὐθείαι, κἀθειτοι και παράλληλοι πρὸς ἀλλήλας, διχοτομία εὐθείας, τόξων και γωνιών, κατασκευῆ τριγώνων, παράλληλογράμμων, κύκλου και κανονικῶν πολυγώνων). Όμια εὐθύγραμμα σχήματα, μεταφορά τούτων επί τού γάρτου ὑπό κλίμακα.

Τρίτη τάξις, ώρα 1.

Πρακτική άριθμητική. Σύνθετος μέθοδος τών τριών, προβλήματα άπλου τύπου, θεαρέσειος εἰσωτερικῆς και εἰσωτερικῆς, μερίσθι και μέσου θροῦ. Δυνάμεις τών άριθμῶν, ποσότητες ρίζαι και πρακτικῆ εὐθείας εὔρεσις. Στοιχεία λογικῆς και άπλής κατὰστροφίαι.

Πρακτική γεωμετρία. Γνωρίσματα τῶν γεωμετρικῶν στερεῶν (κύβου, πρισματος και πυραμίδος ἐν γένει, κυλίνδρου, κώνου και σφαιρῶν). Μέτροις τών εὐθυγράμμων σχημάτων, τού κύκλου και τών στερεῶν ἐν γένει. Κατασκευῆ ἐκ χορτῶν τῶν άπλουστάτων γεωμετρικῶν σχημάτων, ἐπιπέδων και στερεῶν.

Μεθοδικαί παρατηρήσεις.

1. Η πρακτικὴ γεωμετρία διδάσκαται ἐν ἐκαστῆ τάξει ἀπὸ τῶν μέσων Φεβρουάριου ἀνὰ δύο ὄρας καθ' ἑβδομάδα.
2. Η διδασκαλία τῶν βρισθῶν τῶν άριθμητικῶν πράξεων και τῶν κινήων αυτών πρέπει νά βρισθῆι πάντοτε ἀπὸ πρακτικῶν και πρῶτων εἰς τήν ἀνάλυσιν τῶν μαθητῶν παραδειγμάτων καὶ ἐπακολούθη δὲ τῆν διδασκαλίαν τῶν κινήων ἐπαρκῆς εἰσκήσεις τῶν μαθητῶν εἰς τήν λύσιν σχετικῶν προβλημάτων, συνθῶν ἐν τῷ καθ' ἡμέραν βίῳ και τῷ πρῶτον άπλουστέρων και πραγματικῶν περιεχομένων, εἰπετα δὲ συνθετικῶν. Συγχρόνως ἀνάγνι νά καθοδηγῶνται οἱ μαθηταὶ ὑπὸ τού διδάσκοντος εἰς τήν μέρωσιν πρακτικῶν κανόνων πρὸς ταχύτεραν λύσιν τῶν προβλημάτων ἐκάστου εἰδους και εἰς τήν διά τύπων παράστασιν τῶν ἐκτελεστέων πράξεων.

4) ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΓΥΨΙΝΗ

Πρώτη τάξις, ώρα 2.

Φυσικῆ ιστορία κατὰ τῷ ἐγκεκριμένον εἰς τήν τῶσιν τού τῆν βιβλίον.

Δευτέρα τάξις, ώρα 2.

Φυσικῆ ιστορία κατὰ τῷ ἐγκεκριμένον διά τήν τῶσιν τού τῆν βιβλίον.

Τρίτη τάξις, ώρα 3.

Φυσικῶσία κατὰ τῷ ἐγκεκριμένον διά τήν τῶσιν ταύτην βιβλίον.

Στοιχεῖα ὑγιεινῆς.

5) ΙΣΤΟΡΙΑ

Πρώτη τάξις, ώρα 3.

Ἑλληνικῆ ιστορία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἀρχαίης συμπλοτικῆς.

Δευτέρα τάξις, ώρα 3.

Ἑλληνικῆ ιστορία ἀπὸ τῆς ἀρχαίης συμπλοτικῆς μέχρι τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων.

Τρίτη τάξις, ώρα 3.

Ἑλληνικῆ ιστορία ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Φράγκων μέχρι τῶν καθ' ἡμέρας χρόνων.

6) ΓΕΩΓΡΑΦΙΑ

Πρώτη τάξις, ώρα 3.

Στοιχειώδεις γνώσεις τῆς μαθηματικῆς, φυσικῆς και πολιτικῆς γεωγραφίας.

Συνοπτικαὶ γεωγραφίαι τῆς Ἑυρώπης, ἀρχομένη ἀπὸ τῆς Ἑλλάδος, και εἰτα τῶν ἄλλων ἡπείρων.

Δευτέρα τάξις, ώρα 2.

Συμπλήρωσις και ἐπέκτασι τῆς μαθηματικῆς γεωγραφίας. Φυσικῆ και πολιτικῆ γεωγραφία τῶν πέντε ἡπείρων και ὑποδείξεις αυτών.

Τρίτη τάξις, ώρα 2.

Φυσικῆ και πολιτικῆ γεωγραφία τῶν Ἑλληνικῶν χωρῶν. Σχῆμα τῆς Ἑλλάδος πρὸς τῷ κράτι τῆς Ἑυρώπης και τῷ σπουδαιότατα κράτι τῶν ἄλλων ἡπείρων κατὰ τῶν πληθυσμῶν, τῆν βιομηχανίαν, τήν κἀθειρα, τήν ἐμπορίαν, τὰ στρατιωτικῆ, τήν συγκοινωνίαν, τὰς πόλεις κλπ. Δι μεγάλας διαγόμεναι τῆς Ἑυρώπης.

Μεθοδικαί παρατηρήσεις.

Κατὰ τήν διδασκαλίαν τῆς γεωγραφίας, οἱ μαθηταὶ ἀσκονταὶ εἰς τήν ἀνάγνωσιν γεωγραφικῶν χωρῶν και πινάκων, τήν χορηγομένην και τήν διά πλαστικῶν, ἄμμου, γύφου κλπ. ἀναπαράστασιν χαρακτηριστικῶν γεωγραφικῶν μορφῶν, κλύτων, κἀλλῶδῶν, ὄρησθῶν, ἡραιοσείων κλπ., εἰτε δὲ και εἰς διάφορα νεσὰ ταξείδια.

7) ΓΑΛΛΙΚΑ

Δευτέρα τάξις, ώρα 3.

Ανάγνωσις συλλαβιστικῆ και ταγεία.

Ανάγνωσις και εἰρημεία κατὰ τήν ἄμσον ἐποπτικῆν διδασκαλίαν πρῶσθῶν, ἄπλων περιγράφων και ἀφηγητικῶν ἀναφερομένων εἰς τὰ σφολικῆ θήματα και σκηνῶν, εἰς τὰ μέλη τού θήματος, τὰ ἐνδύματα, τὰ μέρη τῆς οἰκίας και τὰ τοιαῦτα ἐκ τῶν ἐγκεκριμένων στοιχειώδῶν γαλλικῶν ἀναγνωματῶν.

Ἀπομνημόνευσι τῆς σημασίας και ὀρθογραφίας τῶν ἐν ἐκαστῷ μαθηματικῷ ἀπαντῶσῶν και δι' ἄμσον ἐποπτικῆς προδημοσείων νέων λέξεων και συχνῆ ἐκκαθάρισι αυτών διά καταλλήλων πρῶσθῶν. Ἐπεξεργασίαι πρὸς ἐμπέδωσιν τού ἐκαστοῦ διδασκαμένου μέρους ἐκ τῶν ἀναγνωματῶν διά καταλλήλων εἰρωσθῶν, γραφῆ κατ' οἶκον τῆς ἐν αὐτῷ ὀριζόμενης σχετικῆς ἀπκρίσεως και διερῶσθῶν αὐτῆς ἐπὶ τῷ πινάκῳ ἐν τῷ σχολείῳ.

Ροηματικῆς συσκευῆς και στοιχειώδεις περὶ τήν προφορῶν και τήν λύσιν τῶν θηοιστῶν και ρημάτων κανόνες κατὰ τήν διδασκαλίαν ἐκαστοῦ μαθηματος και τήν σειράν τῶν ἀναγνωματῶν.

Τρίτη τάξις, ώρα 3.

Ἀνάγνωσις και εἰρημεία κατὰ τήν ἄμσον ἐποπτικῆν διδασκαλίαν περιγράφων και ἀφηγητικῶν, ἀναφερομένων εἰς τῶν βίον ἐν γένει, τῶν μαθητῶν και τήν περιβόλουσται αὐτοῦσιν φύσιν και εἰς τήν εἰκόνα τῆς πόλεως Χέλσελ και πόμιατων ἐκ τῶν ἐγκεκριμένων γαλλικῶν ἀναγνωματῶν.

Ἀπομνημόνευσι τῆς σημασίας και ὀρθογραφίας τῶν ἐν ἐκαστῷ μαθηματικῷ ἀπαντῶσῶν νέων λέξεων, ὡς ἐν τῇ προηγουμένη τάξει.

Ἐμπέδωσιν τού ἐκαστοῦ διδασκαμένου μέρους ἐκ τῶν ἀναγνωματῶν, ὡς ἐν τῇ προηγουμένη τάξει.

Διδασκαλία τῶν ἐκαστοῦ ἐκ τῶ ἀναγνωματῶν παρατιθέμενων γραμματικῶν κανόνων μετά στοιχειώδους προφορικῆς και γραπτικῆς γραμματικῆς ἀναλύσεως τού ἐρμηνευθέντος τεμαχίου. Ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις, ἀντιγραφή κερμένων κατ' οἶκον, γραφῆ καθ' ὑπαγερούσιν ἐν τῷ σχολείῳ και ἐκτέλεσι τῶν ἐν τῷ ἀναγνωματῶν ὀριζόμενων ἐκαστοῦ ἀσκήσεων, ὡς ἐν τῇ προηγουμένη τάξει.

Ἀπὸ τῆς ἐβδομάδῶς βραχυ γρατῶν ἐν τῷ σχολείῳ ἐπὶ τῶν τετραθῶν τῶν οἰκείων ἀσκήσεων τμήμασιν ἀναφερομένων εἰς τήν κατὰ τήν ἐβδομάδα διδασθείσαν ἄλην, διορθώσεων δὲ ἐπὶ τῷ πινάκῳ μετά τήν γραφῆν αὐτῶ ὑπὸ τῶν μαθητῶν ἡντι τούτων ἀπὸ τῷ μνησῶ ἐπὶ μέρῳ ὀρθῆς ἐν τῷ σχολείῳ ὀσφῶσῶς ἐκ τῶν προηγουμένων μεταφραστικῶν πρῶσθῶν ἐκ τῶ

Ελληνικού εις τὸ γαλλικὸν καὶ ἀναπάντων, εὐληγμένων ἐκ τῆς κατὰ τὸν μῆνα διδασχθείσης βίτης.

8) ΓΚΟΓΡΑΦΙΑ

Πρώτη τάξις, ὥρα 2.

Κατὰ τὸ ἐγκριμένον διὰ τὴν τάξιν ταύτην τεύχος τῆς ἰστογραφίας.

Δευτέρα τάξις, ὥρα 2.

Κατὰ τὸ ἐγκριμένον διὰ τὴν τάξιν ταύτην τεύχος τῆς ἰστογραφίας.

Τρίτη τάξις, ὥρα 2.

Κατὰ τὸ ἐγκριμένον διὰ τὴν τάξιν ταύτην τεύχος τῆς ἰστογραφίας.

9) ΚΑΛΙΓΡΑΦΙΑ

Πρώτη τάξις, ὥρα 1.

Κατὰ τὸ ἐγκριμένον διὰ τὴν τάξιν ταύτην τεύχος τῆς καλλιγραφίας.

Δευτέρα τάξις, ὥρα 1.

Κατὰ τὸ ἐγκριμένον διὰ τὴν τάξιν ταύτην τεύχος τῆς καλλιγραφίας.

Τρίτη τάξις, ὥρα 1.

Κατὰ τὸ ἐγκριμένον διὰ τὴν τάξιν ταύτην τεύχος τῆς καλλιγραφίας.

10) ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Ἡ γυμναστική ἐν πάσαις ταῖς τάξεσι τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου διδάσκαται ἐπὶ ὥρας 3 καὶ ἑβδομάδα, συμφώνως πρὸς τὸ εἰσὶν ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τοῦ Ὑπουργείου, κατὰ πᾶσαν δὲ Πεντακτην ἰσχυροὶ ἐπιφορὰι τῶν μαθητῶν διὰ τὴν ἀθλητικὴν τοῦ γυμνασίου καὶ ἐνὸς τῶν διδασκάλων ἐκ περιτροπῆς κατὰ τὸ περὶ ἐπιφορῶν τῶν μαθητῶν τῶν γυμνασίων σημεῖον.

11) ΓΛΩΣΣΗ

Πρώτη τάξις, ὥρα 2.

Δευτέρα τάξις, ὥρα 2.

Τρίτη τάξις, ὥρα 1.

Ἐπιβοηθητικὸν πρόγραμμα

τῶν μαθημάτων τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου

Ὅρα καὶ ἑβδομάδα
τάξις

Μαθήματα	Α'	Β'	Γ'
1) Γερὰ	2	2	2
2) Ἑλληνικὰ	12	11	11
3) Μαθηματικά	3	3	4
4) Ἐθικὴ καὶ ὁμιλίη	2	2	3
5) Ἱστορία	3	3	3
6) Γεωγραφία	3	2	2
7) Γλῶσσα	—	3	3
8) Ἰστογραφία	2	2	2
9) Καλλιγραφία	1	1	1
10) Γυμναστική	3	3	3
11) Ὡθική	2	2	1
	38	34	34

Σύνολον ὥρων

Ἄρα, τὰ τοῦ ὄρουλου καὶ τὰ καθέκαστα τῶν παραρτήματων τῶν ἀνωτέρων μαθημάτων ἱσχυροὶ καὶ διὰ τῆς τριτῆς ἡμετέρας τάξεως καὶ Βραδειακοῦ λυκείου.

12) ΟΡΘΟΓΡΑΦΙΑ

Πρώτη τάξις, ὥρα 2.

Ὑπομνηστικὸν ἐπὶ τὴν κατὰ τὴν διδασχθεῖσαν καὶ ἰδίᾳ εἰς τὰ τεσσάρων ἀρχαίων.

Ἐπιφορὰ περικειμένων κατ' ἐλογίην ἐκ τῶν ἀναρτηθέντων. Σύντομος ἐξηγητικὸν τῶν νοτακίων τῶν χωριστάτων δεσποτικῶν ὁρῶν καὶ τῶν ἐξῆς καθιερῶν αἰδοῦ ὁ νομικός ἐργασίας, ὅστε αἰ ἐθοδοὶ μαθητῶν καὶ ατὰ πάθη τὰ σεπτά, καὶ ἀπομνημονεύσεις τινῶν ἐξ αὐτῶν.

Δευτέρα τάξις, ὥρα 2.

Σύντομος εἰσαγωγή εἰς τὰς πράξεις καὶ τὰς ἐπιστολάς τῶν ἀποστόλων. Ἐπιφορὰ περικειμένων κατ' ἐλογίην ἐκ τῶν προάσεων καὶ τῶν ἐπιστολῶν τῶν ἀποστόλων.

Σύντομος ἐξηγητικὸν τῆς δοξολογίας, τοῦ γερουτικῶν καὶ τῶν λειτουργικῶν ἀσματῶν καὶ ἀπομνημονεύσεις τινῶν ἐξ αὐτῶν.

Τρίτη τάξις, ὥρα 2.

Χριστιανικὴ ἠθικὴ. Τετάρτη τάξις, ὥρα 1. Ἐκκλησιαστικὴ ἱστορία.

13) ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Πρώτη τάξις, ὥρα 12.

Νέα. Ἀνάγνωσις περικειμένων παρογράφων καὶ ποιητῶν ἐκ τῶν ἐγκριμένων νεοελληνικῶν ἀναρτηθέντων τῆς τάξεως. Ἀπομνημονεύσεις καὶ μετ' ἡθους ἀπαγγελία ἐκ τῶν ἐν τῇ τάξει ἐκρινεμένων ποιημάτων. Ἄλλα 3, ἐν αἷς περιλαμβάνεται καὶ ἡ τῶν συνθέσεων.

Ἦλον τῶν συνθέσεων διηγημάτων, ὧν προσφέρονται μόνον τὰ κύρια σημεῖα, περιγράφει γεγονότων τοῦ καὶ ἡμερᾶν βίου ἐκ τοῦ κριτικῶ (ἁρῶν), ἐκδοκῶν μετὰ ἐδοικῶν σφίσιον) καὶ ἐξ εἰκότων, καὶ περιλήψεις ἐκρινεμένων κειμένων τῶν ἐν τῇ τάξει διδασκόμενων συγγραμμάτων.

Ἀρχαία. Ἐπιφορὰ κατ' ἐλογίην μερῶν ἐκ τῆς Ἀθηναίων πολιτικῆς τοῦ Ἀριστοτέλους ἢ ἐκ τῆς Ἀριστοτέλους ἀναστάσεως ἀπὸ τοῦ 11 κεφ. τοῦ 1 βιβλίου καὶ ἐξῆς, (στίλβες τοῦ λυκείου 25 τῆς ἀποστολικῶν ἐκδόσεως τοῦ Teubner), ἀπὸ δὲ τοῦ Δευτέρου κατ' ἐλογίην μερῶν τῶν τὰ ἑλληνικὰ πραγματευμένων ἐιδέλων τοῦ Προδρόμου (τὸ αὐτὸ πᾶσαν σελίδων) καὶ ἀπὸ τοῦ Μαρτίου δύο τῶν ἐξῆς μικρῶν λόγων τοῦ Λυσίου ὑπὲρ Μανθίου, ὑπὲρ τοῦ ἀθανάτου, δήμου καταλόγου ἀπολογίης, πῶ κατὰ Φιλῶνος καὶ τοῦ κατὰ στυλοῶν.

Ἀναρτήσεις μετὰ τῶν ἀναγκασιῶν μόνον διεσαφῆσεων ἀπὸ μίαν ὥραν καὶ ἑβδομάδα ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐκ τῶν παραλλήλων βίου τοῦ Πλουτάρχου τῶν σχετικῶν μερῶν τῆς ἐν τῇ τάξει διδασκόμενης ἱστορίας.

Ἀπομνημονεύσεις λέξεων, ὁράσεων καὶ γνομικῶν ἀπαντῶν κατὰ τὴν ἑρμηνείαν.

Συντομικὴ γραμματολογικὴ γνώσις, σχετικὴ πρὸς τοὺς ἐκρινεμένους συγγραφεῖς. Ὅρα 6

Ἐκ τοῦ συντακτικῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης, μάλιστα δὲ τοῦ ὀπτικῶ τοῦ λόγου πρόσωπις καὶ ὀροι αὐτῆς, προτάσεις κτίσεως καὶ επιθετικῆς ἐρωτηματικῆς κτίσεως, διορισμοὶ ὀνομαστικῆς καὶ ἐπιρρηματικῆς, ἀντωνυμιακῆς, διαθέσεως ῥήματος, σημασίας ῥήτων καὶ ἐγκλίσεως, ἀποδοτικῶν ῥημάτων, πραγματικῶν ἐπιθετικῶν καὶ προθέσεων.

Ἄσκησις ἐν τῷ σχολείῳ προφορικῆς καὶ γραπτῆς ἐπὶ τοῦ πύνακος εἰς ἑκάστην τῶν διδασκόμενων μερῶν τοῦ συντακτικῶν διὰ τὸν ἐπιστομικῶν εἰς τὸ ἐγκριμένον συντακτικὸν γυμνασίου.

Ἐργα κατ' εἶλον ἀπὸ τῶν μαθητῶν γυμνασίου σχετικῶν πρὸς τὸ διδασχθὲν μέρος τοῦ συντακτικῶν καὶ διόρθωσις αὐτοῦ ἐπὶ τοῦ πύνακος ἀπὸ τοῦ διδασκόντος ἐν γυνεργασία μετὰ τῶν μαθητῶν κατὰ τὸ ἡμέτερον ἐπιπέδον ἡθέρη.

Μετὰ τὴν διδασχθεῖσαν μερῶν τοῦ συντακτικῶν ἢ αὐτοτελοῦς ῥημάτων αὐτοῦ γράπτει ἐν τῷ σχολείῳ ἴσχυροὶ ἐπὶ τῶν παραρτήσεων τῶν ἐιδέλων ἀπομνημονεύσεις ἀναρτηθέντων εἰς τὸ διδασχθὲν μέρος. Τὸ γυμναστικὸν ἔλα τῇ ἀπὸ τῶν μαθητῶν ἐπιπέδου διόρθωσις ἐν τῇ ἀποδοτικῇ ἀπὸ τοῦ διδασκόντος ἐν πύνακί μετὰ τῶν μαθητῶν. Ἀπὸ τοῦ γυμνασίου τοῦτο κατὰ τὸν ἥμετερον ἐπὶ μίαν ὥραν μετὰ ἄλλων ἀρχαίων κειμένων ἐκ τῶν διδασκόμενων κατὰ τὸν μῆνα ἢ ἐκ τῶν παραρτήσεων πρὸς

πρακτικῶν προτάσεων συμμέτρων πρὸς τὰς δυνάμεις τῶν μαθητῶν ἐκ τοῦ ἀρχαίου ἰδιώματος εἰς τὸ νῦν. Ὁραὶ 8

Δέυτερα τάξεις, ὄραϊ 12.

Νέα. Ἀνάγνωσις περιποπῶν πελοπόννησος καὶ ποιητῶν ἐκ τῶν ἐγκύκλιων νεοελληνικῶν ἀναγνωμάτων τῆς κείνης. Ἀπομνημονεύσις καὶ ἀπαγγελία, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει. Ὁραὶ 3, ἐν εἰς περιληφθέντα καὶ ἡ τῶν συνθέσεων.

Συνθέσις δύο κατὰ μῆνα. Ἰατρικῶν συνθέσεων περιγραφὰς τοῦτον, γεγονότων τοῦ καθ' ἑκάστην βίου, περιλήψεως ἡ ἀναλύσεως ἐπιδημιάζοντων μερῶν τῶν συγγραφεῶν καὶ μικρὰ διατριβαὶ ἐν τῇ βλῆν παρεχούσῃ οἱ ἐρμηνευόμενοι. Ἑλληνας ἢ Λατίνους συγγραφῆς, μετὰ τὴν προσηκουσάσαν προεπιβουλευτήν.

Ἀρχαία. Ἑλληνικαὶ κατ' ἐκλογὴν ἱστορικῶν μερῶν τοῦ Θουκυδίδου (25 τοῦλάχιστον σελίδες τῆς στερεωτέρας ἐκδόσεως τοῦ Teubner), ἀπὸ δὲ τοῦ Δεκεμβρίου δύο ἐκ τῶν ἀλυσιθελῶν τοῦ Δημόσθενους ἢ κατ' ἐκλογὴν τὸ κατὰ Λεωκράτους λόγιον τοῦ Λυκούργου εἰς τὰ ἐλεγκτῶν μερῶν τῶν ἀπονημονευμάτων τοῦ Ξενοφώντος. Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τοῦ σκολικοῦ ἔτους κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν 12 πρώτων ραφιδίων τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεύς (1000 τοῦλάχιστον στίχ.).

Ἀνάγνωσις ἀνὰ μίαν ὥραν καθ' ἑβδομάδα κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν παραλλήλων βίων τοῦ Πλουτάρχου τῶν σχετιζομένων πρὸς τὴν ἐν τῇ τάξει διδασκόμενην ἱστορίαν.

Ἀπομνημονεύσις λέξεων, φράσεων καὶ γινωμῶν, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Διδασκαλία τῆς ὁμηρικῆς γλώσσης κατὰ τὴν ἐρμηνείαν τῆς Ὀδυσσεύς μετ' ἀντιπαράθεσιν πρὸς τὸ ἀπικτὸν πεζὸν ἰδιώμα.

Σύντομος διδασκαλία τοῦ δεκτυλικοῦ ἔξακροντος καὶ ἑμμετροῦ ἀπάρωντος τοῦ ἐκάστου ἐρμηνευομένου μέρους.

Συντακτικὰ γραμματολογικὰ γινώσις, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, καὶ τὰ περὶ ἰστοριογραφίας, ρητορείας καὶ ῥητορικῆς τέχνης μέχρι τῆς ἁλώσεως. Ὁραὶ 6

Συντακτικὸν τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς γλώσσης, μάλιστα δὲ τοῦ ἀπικτοῦ πεζοῦ λόγου, συμπληρωτικῶς.

Ἀσχολίαι εἰς τὸ συντακτικὸν καὶ πρακτικὰ ἔργασια, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Τρίτη τάξις, ὄραϊ 10.

Νέα. Ἀνάγνωσις κατ' οἶκον ἐλεγκτῶν ποιημάτων νεοελληνικῶν καὶ ἔθνον δ' ἐν δοκίμῳ νεοελληνικῆς μεταφράσεως καὶ ἐλεγκτῶν περιποπῶν ἐκ τῆς ἐθνικῆς ἡμῶν μεσαιωνικῆς καὶ νεωτέρας ἐπιτιμῆς ποιήσεως.

Συνθέσις δύο κατὰ μῆνα. Ἰατρικῶν συνθέσεων περιλήψεως ἡ ἀναλύσεως μερῶν ἐρμηνευθέντων πρῶτον καὶ συγγραφεῶν, διατριβαὶ, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, ἀνάπτυξις παροιμιῶν, ῥησῶν καὶ ἀπαριθμημάτων.

Ἀνάλυσις ἐρμηνευθέντος ἢ ῥητορικοῦ λόγου ἢ διαλόγου ἢ ραφιδίου τῆς Πλάτος, καὶ χαρακτηριστὸς προσώπων ἀπαντηθέντων ἐν τοῖς ἐρμηνευμένοις κειμένοις.

Ἀρχαία. Ἑλληνικαὶ ἐνὸς ἢ δύο τῶνδε τῶν λόγων, τῶν Ἀριστοτέλους τῶν εὐκλειπικῶν, τῶν περὶ βίοντος, τοῦ περὶ τῶν Ἑσπερίων, κατ' ἐκλογὴν μερῶν τῶν περὶ τὸ στερεῶν, ἀπὸ δὲ τῶν μέσων Νοεμβρίου δύο ἢ τριῶν τῶν Θουκυδίδου διατριβῶν σχετιζομένων πρὸς τὸ ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει ἐρμηνευθῆναι ἱστορικὸν μέρος τοῦ αὐτοῦ συγγραφέως, καὶ ἀπὸ τοῦ Ἰωνίου ἱστορίου ἐνὸς τῶν μικροτέρων τοῦ Πλάτωνος διαλόγων, τοῦ Κριτίωνος ἢ τοῦ Ἀλκιβίου ἢ τῆς τοῦ Ζηνόδοτος ἀπολογίας.

Ἀπὸ τῶν ἀρχαίων τοῦ σκολικοῦ ἔτους ἐπιλήψεως κατ' ἐκλογὴν μερῶν ἐκ τῶν 12 πρώτων ραφιδίων τῆς Ὀμήρου Πύρδος (1500 τοῦλάχιστον στίχ.), ἀπὸ δὲ τῶν μέσων Μαρτίου τῆς ἀρχαίας λυρικῆς ποιήσεως.

Ἀνάγνωσις ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τῶν σκολικοῦ ἔτους ἀνὰ μίαν ὥραν καθ' ἑβδομάδα ἐκ τῶν χαρακτικῶν τῆς Θεοφράστου, ἀπὸ δὲ τοῦ Μαρτίου ἐλεγκτῶν μερῶν τῆς χριστιανικῆς λυρικῆς ποιήσεως (Κασσιανῆς, Ρωμαίου, Κορμῆ κλπ.).

Ἀνάγνωσις κατ' οἶκον μερῶν κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν τελευταίων 12 ραφιδίων τῆς Ὀμήρου Ὀδυσσεύς. ἀπὸ δὲ τοῦ Μαρτίου ἐκ τοῦ Χέρωνος ἢ ἐπιτομῶν τῶν Τιμωνῶς ἢ μεσημέριων, καὶ τῶν εἰζῶνων τοῦ Δουκιανῶ.

Ἀπομνημονεύσις λέξεων, φράσεων καὶ ἐλεγκτῶν περιποπῶν, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Σύντομος διδασκαλία τῶν παρὰ τοῖς ἐρμηνευομένοις ποιηταῖς εὐχρηστοτάτων μετρῶν καὶ ἑμμετροῦ ἀνάγνωσις, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Συντακτικὰ γραμματολογικὰ γινώσις, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, καὶ τὰ περὶ ἔτους καὶ λυρικῆς ποιήσεως μέχρι τῆς ἁλώσεως. Ὁραὶ 9

Ἀσχολίαι ἐν τῷ σχολεῖν ἐπὶ τῶν πίνακος πρὸς μεταφορὰν θέματος ἐκ τοῦ νῦν ἰδιώματος εἰς τὸ ἀρχαίον, ἀπὸ αὐτῆς δὲ κατὰ κλίμα παράθεσις ἀρχαίου πεζοῦ τεμαχίου εἰς τὸ νῦν ἰδιώμα. Ὁραὶ 1

Τετάρτη τάξις, ὄραϊ 10.

Νέα. Ἀνάγνωσις κατ' οἶκον ἐλεγκτῶν δραμάτων νεοελληνικῶν καὶ ἔθνον δ' ἐν δοκίμῳ νεοελληνικῆς μεταφράσεως.

Συνθέσις δύο κατὰ μῆνα. Ἰατρικῶν συνθέσεων χαρακτηριστὸς προσώπων, διατριβαὶ, ἀνάπτυξις παροιμιῶν, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, περιγραφαὶ ἔργων καλλιτεχνικῶν, ἀρχαίων καὶ νῦν ἱμνησίων τῆς τέχνης μετὰ σχεδίων ἐν προφῆσι καὶ κατόρθωσι. Περιλήψεως ἡ ἀναλύσεως διδαχθέντων ἀρχαίων δραμάτων καὶ πλατωνικῶν διαλόγων, συγγραφαὶ ἀρχαίου δράματος πρὸς νῦν ἀναγνώσθην πρόσερον κατ' οἶκον.

Ἀρχαία. Ἑλληνικαὶ μίαν τῶν τραγητῶν τοῦ Σωκράτους καὶ μερῶν κατ' ἐκλογὴν ἐκ τῶν εἰρησ. τραγητῶν τοῦ Εὐριπίδου Ἰππολύτου, Ἰργηστίας ἐν Ἀδύλῃ, Ἰργηστίας ἐν Τεωρείῃ καὶ Μηδείας, ἀπὸ δὲ τῶν μέσων Φεβρουαρίου ἐλεγκτῶν μερῶν ἐνὸς τῶνδε τῶν διαλόγων τοῦ Πλάτωνος Ἐργαίου, Πραξιφάνους, Φαιδῶνος καὶ τῆς πολιτείας (βιβλ. I, βιβλ. II, 369B-376C, βιβλ. III, 412B-IV, 422A, βιβλ. IV 434C-436A, 437B-D, 439B-441C, βιβλ. IV, 441C-445B, βιβλ. VI, 484A-189E, 490E-497A, βιβλ. VII, 514A-518B, βιβλ. IX, 588-592B), ἀπὸ δὲ τοῦ Μαΐου δύο ἢ τριῶν τῶνδε τῶν εἰδωλῶν τοῦ Θεοκρίτου δ', γ', α', καὶ τ', καὶ ἐκ τοῦ β' βιβλίου τοῦ Θουκυδίδου τῶν ἐπιτομῶν τοῦ Περικλέους.

Ἀνάγνωσις ἀνὰ δύο ὥρας καθ' ἑβδομάδα ἐλεγκτῶν καὶ συγγραφεῶν πρὸς ἄλληλα μερῶν ἐκ τῶν 12 τελευταίων ραφιδίων τῆς Πλάτος ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σκολικοῦ ἔτους μέχρι τέλους Μαρτίου, ἀπὸ δὲ τῶν Ἀπριλίου κατ' ἐκλογὴν μερῶν τοῦ Σπυρδωνος καὶ Πλάτωνος ἐκ τῶν σχετικῶν πρὸς τὴν χώραν, ἐν ἡ λειτούργει τὰ γινωμῶσι.

Ἀπομνημονεύσις λέξεων, φράσεων καὶ ἐλεγκτῶν τεμαχίων, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Σύντομος διδασκαλία τῶν παρὰ τοῖς ἐρμηνευομένοις ποιηταῖς εὐχρηστοτάτων μετρῶν πλὴν τῶν μετῶν τῶν χορῶν καὶ τῶν ἄλλων λυρικῶν ἀπῶτων τῶν τραγητῶν. Ἑμμετροῦ ἀνάγνωσις, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Ἐκ τῆς ῥητορικῆς ἀπολογίας δὲ περὶ φιλοσοφίας, ῥητορικῆς καὶ βουκολικῆς ποιήσεως. Ὁραὶ 9

Θεματικὰ ἀσκήσις, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει. Ὁραὶ 1.

Μεθοδικαὶ παρασημοῦσι.

1. Αἱ πρὸς ἐξερρηγὴν καὶ ἐμπέδωσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ ἀπικτικοῦ διδόμενα ἀσκήσις πρέπει οὐ μόνον νὰ ἀναφέρονται εἰς ὁρισμένον μέρος τοῦ ἀπικτικοῦ ἀλλὰ καὶ νὰ εἶνε μερφορικαὶ κατὰ τὸ περιεχόμενον.

2. Ἰζητήτερα ὄλωσ παρασημ. πρέπει νὰ κταβῆλθωσι ἐν τῇ ὑπὸ τῶν μαθητῶν γινόμενῃ πρακτικῇ καὶ προσηρικῇ μεταφράσει ἐκ τῆς ἀρχαίας ἑλληνικῆς καὶ τῆς λατινικῆς εἰς τὸ νῦν ἑλληνικὸν ἰδιώμα, μάλιστα δ' ἐν ταῖς ἀνοήτεσι τάξεσιν. Ημετέρας ἀνάγκη νὰ εἶνε ὀρθῆ, ἀπὸ κληρονομίας ἑσσημῶν, γυθαῖσμων καὶ ἀρχαίων καὶ ἀσκήσεων πρὸς τὴν ὄσσην τῆς νέας ἑλληνικῆς γλώσσης καὶ κηθῶσ πρὸς τὰ γλωσσικῶν ἡμῶν σχετιζόμενα ἔθλωσ δὲ κατὰ μὴν κατὰ τὸ νῦνασ ἐν τῇ ἀποδοσί τῶν κληρονομ. τῶν προεπιτιμῶν εὐθερῶσ δὲ περὶ τῆς λατινικῆς κληρονομ. τῶν ἀπικτικῶν ἢ καθ' ἡμῶσ γαλατικῶν τῶν λόγῶσ.

3. Οἱ διδάσκοντες ὀρεσται πρὸς τὰς ὑπὸ τῶν μαθητῶν γραφῆς συνθέσεως, τῆς τε κατ' οἶκον καὶ τῆς ἐν τῷ σχολεῖν, νὰ παρασκευάζωσ αὐτῶν ἐν συστηματικῇ μετὰ τῶν μαθητῶν καὶ νὰ προσφέρωσ εἰς αὐτοῦσ ὄσα νομίζωσ ἀναγκαῖα στοιχεῖα πρὸς

δυσκοιλουσι χωρις να παρακολυθη και την αυθεντηγειν αυτων. 4. Δια τα δυο κατα μνηα συνθεσται, οτι η μνηα γραφεται εν τω σχολειω, η δε οικου, οριζουται τρεις ωραι κατα μνηα. Την πρωτην δεδωκετα γραφεται: υπο των μαθητων η εν τω σχολειω, την δευτεραν δεδωκετα γινεται: ο ελεγχος αυτης και την τριτην δεδωκετα ο ελεγχος της κατ' οικον συνθεσται. Η αποδωσει των φυλλωσεων γινεται: ενος τεσσαρων, το πολυ ημερων απο της υπο των μαθητων γραφης.

Εκ προς την κατ' οικον συνθεσιν δυναται ο διδασκων κατα των ελεγχων να περιληψη μαθητην τινω, οπως και προσφορικως διαπορευθη: τα της συνθεσσεως αυτου, οσας εις μακροτα υποποιουσι: οτι ο μαθητης οσος ειναι εισγαθησθι κατ' οικον αυτοσολωδι: διθροδωμενοι: συνθεσσει αυτ' γραφουσα: οσας ο διδασκων νομιση αναγκασιω, υπο των μαθητων κατ' οικον.

5. Περι ελεγχου και βαθμολογιας των γραπτων εργασιων εν τωις γυμνασιωις γινεται τα ανωτερα περι των εν τωις ελληνικωις σχολειωις γραπτων εργασιων ειρημενα.

6. Η κατ' οικον αναγνωση νεμενου υπο των μαθητων των δυο ανωτερον τάξεων βρισκεται υπο του διδασκοντος και κατα μνηα τουλαχιστα ελεγχεται: προσφορικως και παραδωσειω υπο αυτου εν μηδω λαμβανουμενη εκ της ερμηνειας των αρχαιων συγγραφων. Ορεισει δ' ο διδασκων να ερμηνησθι οσας η κατ' οικον αναγνωση εργατου της νεας ελληνικης λογοτεχνιας προσηγησει κατ' ο δυνατόν της εν τωι σχολειωι ερμηνειας ανωτερω των αρχαιων λογοτεχνιασιν.

7. Η διδασκαλια της γραμματικης ορεισει να γινηται εν καταλληλω καιρω, οστε να μη προλαβησθι υπο απο της ερμηνειας εντυποστω του μαθητου περι των αρετων του συγγραφεως. Ο διδασκων δυναται κατ' αρχην να περιοριζηται μνον εις τα στοιχεια τα απολυτως αναγκαια προς εισαγωγην εις τον ερμηνευμενον συγγραφα.

8. Η εκλογη των μερων των ερμηνευμενων συγγραφεων πρεπει να γινηται μετα πολλης επιμελειας υπο των διδασκοντων. Τα εκλεγόμενα μερη πρεπει να ειναι τοιαυτα και σωστα, οστε εκ της ερμηνειας αυτων να κωσορθωσθι η μαθητης εντος ενος η δυο ετων να σχηματισθι η δυνατον ειδικη οπισσων τελειων του διδασκουμένου αυτου, ειτε παρωγραφα ειτε ουτου (λ. γ. η Κόρου ανδρασει του Βενεζουελου, ο περι του στερωδου του γους του Αμερικανου κλπ.), ειτε παρμα (λ. γ. η Οδισσεια και η Ήλιας του Ομηρου, η Μήδεια του Ευριπιδου κλπ.).

3) ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΑ ΚΑΙ ΚΟΣΜΟΓΡΑΦΙΑ

Πρωτη τάξις, ώρα 4.

Η θεωρητικη αριθμητικη υδουλπρος, συντημοσ διδασκουμενων των συμματων αριθμων, των μετρον και σταθμων και των μεθωδων. Ασκησει θεωρητικη και πρακτικη.

Αλγεβρα. Περι του κηθενωσ ωσ αριθμου, περι θετικων και αρνητικων αριθμων και των επ' αυτων πραξεων, περι δυωτικων, περι αλγεβρικων παραστασεων μετα των επ' αυτων πραξεων, περι εξισωσεων των α' βαθμου μεθ' ενωσ αγνωστωυ. Ασκησει και προβληματα.

Δευτερα τάξις, ώρα 4.

Αλγεβρα. Συστηματα εξισωσεων του πρωτου βαθμου μετ' ισοριθμων αγνωστων, περι ανωτικων, περι ανυμετρων αριθμων, περι ριζων και περι δυναμεων ομοουσθητου εκθετικωσ εξισωσων.

Πολλαπλακι ασκησει εις την λυσην εξισωσεων και σχετικων προβλητων.

Γεωμετρια. Εισαγωγη. Τα τρια πρωτα βιβλια της επιπεδομετρικης μετ' αναλυτων απησεων.

Τριτη τάξις, ώρα 4.

Αλγεβρα. Περι οριων εξισωσεων και προβληματα δευτερου βαθμου, διτετραγωνιω εξισωσει, εξισωσει μετα ριζων, λυσει ανωτικων του δευτερου βαθμου μεθ' ενωσ αγνωστωυ, περι προδων και λογαριθμων, εκθετικη και λογαριθμικη εξισωσει, προβληματα ανωτικωμου, ισων καταθεσεων και χρωμωσει. Ασκησει και προβληματα.

Γεωμετρια. Το 3' και 5' βιβλιον της επιπεδομετρικης μετα πολλων εξαριστων επι του εβαρου. Ασκησει θεωρητικη και πρακτικη.

Τεταρτη τάξις, ώρα 5.

Γεωμετρια. Τα της τριγωνομετρικης του 4' βιβλιου το 1 και το η βιβλιον, αν δε ο χρόνος της διδασκαλιας επιτρεπη και τα της αναλυτικης γεωμετρικης του 5' βιβλιου και τα περι εξαριστων τριγωνων.

Αλγεβρα. Τα περι μεγαλων και ελαχιστων. Διευκρινει της εξισωσειω του β' βαθμου, αν δε ο χρόνος επιτρεπη και τα περι μεταθεσεων, διαταξεων, συνδυασμων, διωνυμων του Νεωτωνω και πιθανωσεων. Ασκησει. προβληματα και εξαριστωι. Ορει 2

Στοιχεια αυθωρονομιας. Οδωλπρος η εξαριστωμη κοσμογραφια μετα πολλων ασκησεων. Ορει 2

Μεθοδικη παρατηρησις.

Η αλγεβρα εν τη 3' τάξει του γυμνασιου διδασκεται μετα το περασ της θεωρητικης αριθμητικης, εν δε τη β' και περ της γεωμετρικης της δε κοσμογραφιας η διδασκαλια γινεται απο της αρχης του σχολιου του.

4) ΦΥΣΙΚΑ ΚΑΙ ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Πρωτη τάξις, ώρα 3.

Στοιχεια φυσικωις. Εισαγωγη. Ανατορικη και φυσιολογια του ανθρωπου μετα συντομου συστηματικης φυσιολογιας. Ακριβησ περιγραφη των εν τωις ελληνικωις χωραις ζωων.

Στοιχεια φυσιολογιας. Εισαγωγη. Ανατορικη και φυσιολογια των φυτων.

Δευτερα τάξις, ώρα 3.

Συστηματικη φυσιολογια μετα δρωτικωιας και γεωλογιας. Ασκησει εις τα ταξινομηται τα φυτα και δρωτικα.

Ακριβησ περιγραφη των εν τωις ελληνικωις χωραις φυτων και δρωτικων.

Η Ελλάς υπο δρωτικωλογικη και γεωλογικην εσηφω.

Τριτη τάξις, ώρα 4.

Φυσικη πειραματικη. Εισαγωγη. Ισθητικωσ των σωματαυ, στοιχειωδωσ γνωσει εκ της μηχανικης, μαζα, βαρωσει, υδροστατικη, αερα και θερμωτησ.

Στοιχεια ανωρικου χημιας. Ορει 3

Τεταρτη τάξις, ώρα 4.

Φυσικη πειραματικη. Μαθηματικωσ, ηλεκτριμοσ (στατικωσ και δυναμικωσ), οπισστικη και οπτικη. Ορει 3

Στοιχεια οργανικωσ χημιας. Ορει 1

Υγεινη. Εννοια και οφελεια αυτης.

Απρ ποσθησ αερωσ αναγκαια εις την κατασκευη, αττωσ αλωουσιωσ αυτου, γαιτωλιασ ελκωδων τοπων. Γαιτωσ πωσιμα υδατα, καθαρισμοσ του ποσιμου βιατωσ. Τροφαι ζωικη και φυτικη, νοθεια τροφω, κρατα επιζηκινωτα, αρρωματα, διαφυλαξει τροφω, βιατω. Ποτα ονομασμετωσθησ, μεθη, αλκοολικωσ και εκφυλιστικη επιδρασει αυτου, καρπει, τεινω, αναφυτικη. Ολοωσ κατασκευη, βιασι, θερμανσει, αεριμοσ, αερισμοσ και καθαρισμοσ αυτου. Επιμελειω των σωματοσ. Λουτρα θερμα και ψυχρα, καθαριωτησ κωμωσ, εδωτων, σομωτικησ περιπατοι και ανωπισωσ, υγεινη των αισθησεων, περι δυναμιασ. Περι των λοκωιδων εν γεινη νοσων και της απ' αυτων προφυλαξειωσ. Νησι εν των κατοικησιων ζωων.

Σημ. Τα κωστικα της υγεινησ διδασκται κατα το τελευταιον τριμωνον ανα μίαν καθ' δεδωκετα ωρα, λαμβανωμενην εκ των ωρων της διδασκαλιασ των φυσικων, ο καθηγητησ τουτων η ο γολογιωσ ιατροσ η ο βοηθησ αυτου η ετερωσ ιατροσ υπο του Γ' παυρωτικωσ, προδωσει του γυμνασιάρχου, διοριζωμενωσ.

5) ΦΙΛΟΣΟΦΙΚΑ

Τριτη τάξις, ώρα 2.

Στοιχειωδωσ εισαγωγη εις την φιλοσοφιαν. Στοιχεια ψυχολογιας.

Τεταρτη τάξις, ώρα 2.

Στοιχεια λογικησ και μετα το περασ της διδασκαλιασ αυτων στοιχειωδωσ γνωσει φιλοσοφικησ ηθικησ και του λογικωσ δικαιοτυ.

Σημ. Η διδασκαλια της φιλοσοφικης ηθικης πρεπει να

περιορίζεται ἰδίᾳ εἰς τὰ τῆς οἰκογενείας, τῆς κοινωνίας καὶ τῆς πολιτείας.

6) ἹΣΤΟΡΙΑ

Πρώτη τάξις, ὥρα 3.

Ἑλληνικὴ ἱστορία ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς ἐν Ἰφθ. μάχης.

Λεύτερα τάξις, ὥρα 3.

Ἱστορία ἑλληνικὴ καὶ ρωμαϊκὴ ἀπὸ τῆς ἐν Ἰφθ. μάχης μέχρι τοῦ θανάτου Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου.

Τρίτη τάξις, ὥρα 3.

Ἑλληνικὴ ἱστορία ἀπὸ τῶν διαδόχων Θεοδοσίου τοῦ μεγάλου (395 μ. Χ.) μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μετὰ τῶν ἄλλων σπουδαιωτάτων γεγονότων τῆς μεσαιωνικῆς ἱστορίας.

Τετάρτη τάξις, ὥρα 3.

Ἱστορία ἑλληνικὴ καὶ τῆς Εὐρώπης ἀπὸ τῆς ἀλώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων.

Μεθοδικὴ παρατήρησις.

Ἐν ἑκάστη τάξει ὁ ροικιστὴς καθηγητὴς τῆς ἱστορίας δεξιὰς νὰ διδάσκει ἐπιστοκίως καὶ ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὰ σχετικὰ κεφάλαια τῆς πολιτικῆς ἱστορίας τὴν ἱστορίαν τῆς τέχνης καὶ καθόλου τοῦ πολιτισμοῦ, κατὰ τὰς διαφόρους περιόδους. Μετὰ δὲ τὸ πέρασ τῆς διδασκαλίας τῆς ἱστορίας ἐν τῇ τετάρτῃ τάξει παρέχεται τοῖς μαθηταῖς γενικὴ σύνοψις τῆς ἱστορίας τοῦ πολιτισμοῦ ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς.

7) ΛΑΤΙΝΙΚΑ

Πρώτη τάξις, ὥρα 4.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία προτάσεων καὶ διηγημάτων ἐν τῷ ἐγκεκριμένῳ λατινικῷ ἀναγνωματηρίῳ καὶ ἀπὸ τοῦ Μαρτίου μέχρι τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους ἐκ τοῦ Lhomond de viris illustribus urbis Romae.

Ἀπομνημονεύσις ἐν ἑκάστῳ μῆθηματι τῆς σημασίας καὶ ὀρθογραφίας τῶν ἀπαιτούμενων λέξεων καὶ ἐπαναλήψις αὐτῶν διὰ καταλλήλων ἐράσεων. Ὅρα 1 ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολικοῦ ἔτους μέχρι Μαρτίου καὶ 2 μετὰ τούτου.

Γραμματικῆς τὸ φθογγολογικόν, τὸ ὁμαλὸν τυπικὸν μετὰ τῶν κρισιωτάτων περὶ τὰς ἡλίσεις τῶν ὀνομάτων ἀνομαλίας. Συντακτικὴ κανόνες ἐμπειρικῶς συναχθέντες περὶ ἑλληνικῶν καὶ τοπικῶν διορισμῶν, ἀραιετικῆς ὀργανικῆς, περὶ χρήσεως συνθετικῶν τινῶν προβλήσεων καὶ τῶν συγχευμένων ἀνδραγαθῶν cum, postquam, ut, ne.

Ἀσκήσις ἐν τῷ σχολείῳ προφορικῆ καὶ γραπτῆ ἐπὶ τοῦ πίνακος εἰς ἑκάστην τῶν διδασκαλιῶν μερῶν τῆς γραμματικῆς ἐν τῶν ἐπιστοιχημένων εἰς τὴν ἐγκεκριμένην γραμματικὴν γυμνασιῶτων. Μετὰ τὴν διδασκαλίαν ἑκάστου ὀνομασίου κριματώσ τῆς γραμματικῆς γραφῆ κατ' οἶκον καταλλήλως γυμνασιακῶς ἐξελεγχόμενον ἐν τῷ σχολείῳ κατὰ τὴν ὁρὰν τῆς διδασκαλίας τῆς γραμματικῆς.

Ἀπὸ τῶ μὴδος γραπτῆ ἐν τῷ σχολείῳ ἐκ τοῦ προγράμμου μεταφέρσις ἐκ τοῦ λατινικοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν καὶ τὰν ἀπαιτῶν προτάσεων ἐσημασιωμένων ἰδίᾳ ἐκ τῶν κατὰ τὸν μῆνα διδασκαλιῶν. Ὅρα 3 ἀπὸ τῆς ἀρχῆς τοῦ σχολικοῦ ἔτους μέχρι Μαρτίου καὶ 2 μετὰ τούτου.

Λεύτερα τάξις, ὥρα 4.

Ἐρμηνεία ἐκ τῶν βίων τοῦ Κορνηλίου Νέπωτος τῶν σχετιζομένων ἰδίᾳ πρὸς τὴν ἐν τῇ τάξει διδασκαλιῶν ἱστορίαν (1ον ἐξάμηνον).

Ἐρμηνεία ἐκ τοῦ de bello civili τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος τῶν κατὰ τὴν ἐν Φαραζῶν μάχῃ (βιβλ. III κεφάλαια 82-104) ἢ ἐκ τῆς τοῦ Κορνείου Νέπωτος historiae Alexandri Magni Macedoniae ἐκλεκτῶν μερῶν (βιβλ. III κεφ. 1, 2, 5, 7, 8, 10, 12· βιβλ. IV, 7, 8, 15· βιβλ. VI κεφ. 2 § 1-8, βιβλ. VIII κεφ. 1 καὶ 2 § 5-8, βιβλ. X κεφ. 5).

Ἀπομνημονεύσις λέξεων καὶ ἐράσεων καὶ ἐπαναλήψις αὐτῶν, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει. Ὅρα 2

Γραμματικῆς συμπλήρωσις.

Συντακτικῶς τὸ περὶ πτώσεων ἐν γένει, ἀντωνυμιῶν, χρῶ-

νων, ἐπιλήσεων ὑπαιφ, γερουνείου καὶ γερουσιακοῦ μετὰ αὐγῆς ἀντικαταστάσεως πρὸς τὴν ἑλληνικὴν.

Ἀσκήσις εἰς τὴν γραμματικὴν καὶ τὸ συντακτικὸν καὶ γραπτῶν ἐράσεων, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει. Ὅρα 2

Τρίτη τάξις, ὥρα 3.

Ἐρμηνεία τῶν ἐπιπέδων τῶν λόγων τοῦ Κικέρωνος: III ἢ IV in Catilina; pro Aedia poeta; Verrem in IV de signis, de imperio Gn. Pompei; καὶ δύο ἢ τριῶν ἐκ τῶν δευτέρου ἐπιπέδων τῶν Κικέρωνος: ad familiares II, 4, 5, 6· IV, 4· V, 7· XIV, 2· ad Atticum III, 7· V, 15· VI, 9· VII, 9· XIII, 52· XIV, 10· XVI, 4, ἀπὸ δευτέρου μέρους Μαρτίου μέχρι τέλους κατ' ἐπιλογὴν μερῶν ἐκ τῶν Ὁβιδίου Μεταμορφώσεων.

Ἐκ τῆς λατινικῆς μερικής τὰ ἀναγκαζομένα περὶ τοῦ δικτυλικοῦ ἐξαιρέτως καὶ ἐμπειρῶς ἀνάγνωσις τοῦ ἐκάστου ἐρμηνευομένου μερῶν.

Συμπλήρωσις τοῦ συντακτικοῦ καὶ ἀσκήσις εἰς αὐτὸ, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Ἀπὸ τῶ μὴδος γραπτῆ ἐκ τοῦ προγράμμου μεταφέρσις τεμαχίον συμμετρῶν πρὸς τὰς δυναμείας τῶν μαθητῶν ἐκ τοῦ ἑλληνικοῦ εἰς τὸ λατινικὸν ἢ τὸ ἀπὸ λατίνου ἐν ἀλλάξει. Ὅρα 1

Τετάρτη τάξις, ὥρα 3.

Ἐρμηνεία κατ' ἐπιλογὴν μερῶν ἐκ τῆς Αἰνείδος τοῦ Οὐαργιλίου, ἀπὸ δὲ τοῦ Φεβρουαρίου μέχρι τέλους Μαρτίου ἐκλεκτῶν μερῶν τοῦ II βιβλίου τοῦ de officiis (κεφ. 1, 2, 6, 7, 8, 9-14, 15-24) ἢ τοῦ somni Scipionis τοῦ Κικέρωνος καὶ ἀπὸ τοῦ Ἀπριλίου μέχρι τέλους τοῦ σχολικοῦ ἔτους ὡδῶν τοῦ Ὁρατίου.

Ἀσκήσις ἐν τῷ σχολείῳ εἰς μεταφράσειν ἐκ τοῦ λατινικοῦ εἰς τὸ ἑλληνικὸν καὶ τὸ ἀπὸ λατίνου ἐν ἀλλάξει, καὶ ἀντ' αὐτῆς καταδιμηγίαν γραπτῆ ἐκ τοῦ προγράμμου ἔργασια, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει. Ὅρα 1

Μεθοδικὴ παρατήρησις.

Ἐἰς ἑκάστην διδασκόμενον λατίνον συγγραμμῶν πρέπει νὰ γίνονται συνοπτικαὶ γραμματικολογικαὶ εἰσαγωγαί.

8) ΓΑΛΛΙΚΑ

Πρώτη τάξις, ὥρα 3.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία τεμαχίων ἐκ γαλλικῆς χρηστομαθίας ποικιλιαστῶν περιεχομένων μὲν ἐρμηνευτικῶν σημειώσεων ἐν τῷ πέλει τοῦ βιβλίου.

Ἐπεξεργασία πρὸς ἐπιπέδων τοῦ ἐκάστου ἐρμηνευομένου κειμένου διὰ καταλλήλων ἐρωτήσεων τοῦ διδασκόντος καὶ ἀπομνημονεύσις τῆς σημασίας καὶ ὀρθογραφίας τῶν ἐν ἑκάστῳ μῆθηματι ἀπαιτούμενων λέξεων καὶ ἐρμηνευθέντων πηγμάτων.

Ὁρθογραφικαὶ ἀσκήσις. Ἀντιγραφή κειμένου κατ' οἶκον καὶ γραφῆ κατ' ἀπαρτῆρεσιν ἐν τῷ σχολείῳ. Ὅρα 1

Γραμματικῆς τῆς γαλλικῆς γλώσσας συστηματικὴ ἀπ' ἀρχῆς διδασκαλίᾳ μέχρι τῶν ἀντωνυμιῶν μετ' ἀνελπιστοῦς ἐμπειρῶς τῶν περιεχομένων ἐν ἑκάστῳ μῆθηματι θεμάτων. Ὅρα 1

Ἐπιστοικὴ διδασκαλία τῆς εἰρήνης τοῦ ἔαρος ἐκ τῆς ἐμπειρικῆς μεθόδου καὶ ἐκτελέσις τῶν ἐν τῷ σχετικῷ κεφαλαίῳ γυμνασμάτων πρὸς ἀσκήσειν εἰς τὸ διαλέγεσθαι καὶ γράφειν γαλλιστῶν. Ὅρα 1

Διὰ τοῦ μὴδος γραπτῆ ἔργασια κατὰ τινὰ τῶν ὀρῶν τῆς διδασκαλίας τῶν γαλλικῶν ἐν τῇ τάξει, διαφόρων δὲ κατὰ τὸν θανάτον ἐκάστου ἐξ πρὸς τὸ εἶδος (γραμματικῆν, ἐρμηνείαν καὶ μέθετον) τῶν γαλλικῶν, ἀντ' αὐτὸ τὸ ἔργαρον γυμνασιακὰ τελεῖται.

Ἀντ' αὐτὸ γυμνασιακῶς τούτου κατὰ διμηγίαν ἐπὶ μίῳ ὄρῳ γραπτῆ ἐν τῷ σχολείῳ μεταφράσεις προτάσεων συμμετρῶν πρὸς τὰς δυναμείας τῶν μαθητῶν, ἀναφερόμεν δὲ εἰς τὴν κατὰ τὸν χρόνον τούτων διδασχίαν ὕλην, κατ' οἶκον ἐξελεγχόμενῃ καὶ βαθμολογούμενῃ ὑπὸ τοῦ διδασκόντος.

Λεύτερα τάξις, ὥρα 3.

Ἀνάγνωσις καὶ ἐρμηνεία κατ' ἐπιλογὴν μερῶν τῆς ἱστοῖοις de Charles XII τοῦ Voltaire ἢ τοῦ Chateaubriand ἐκ τοῦ itinéraire ἢ τῶν Martyrs καὶ ἐκ τῶν

δημηγμάτων κατὰ τῆς Atala ἢ τοῦ dernier des Aveugles.
Επεξεργασία πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ ἐκάστου ἐρμηνευομένου κειμένου, ἀπομνημόνευσι λέξεων, καὶ φράσεων καὶ ποιημάτων καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Γραμματικῆς τῆς γαλλικῆς γλώσσης: αἱ ἀνοημομαίαι, τὰ ὀμαλά καὶ ὀνομαζία ῥήματα μετ' ἀνελλιπούς ἐκτελέσεως τῶν περιεχόμενων γυμνασμάτων.

Ἐπιστηνικὴ διδασκαλία τῶν εἰκόνων τοῦ θησαυροῦ, χειρῶνος καὶ θέρους ἐκ τῆς ἐπιχειρητικῆς γαλλικῆς μεθόδου μετ' ἀνελλιπούς ἐκτελέσεως τῶν περιεχόμενων γυμνασμάτων.

Ἀπαξ τοῦ μηνὸς καὶ κατὰ ἡμερησίαν γραπταὶ ἐν τῷ σχολείῳ ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, ἔργασίαι.

Τρίτη τάξις, ὥρα 3.

Ἐρμηγεία κατ' ἐπιλογήν μερῶν τῆς Mme de Staël ἐκ τῆς Corinne ἢ τοῦ Renan ἐκ τῶν souvenirs de jeunesse καὶ τῆς prière sur l'Acropole, τοῦ Prosper Mérimée ἐκ τῆς Colombar ἢ τοῦ Bernardin de St. Pierre ἐκ τοῦ Paul et Virginie καὶ ἐκλεκτῶν ἑλληνικῶν ποιημάτων τοῦ Boileau, Lafontaine, A. Chénier, Beranger, Lamartine καὶ V. Hugo.

Ἀπὸ τοῦ Ἰανουαρίου ἔρμηγεία ἐνὸς δράματος τοῦ Κορυλλίου ἢ τοῦ Ρακίνα: Οὐλοῦ ἢ καὶ παραλείποντων σκηνῶν τινῶν.

Επεξεργασία πρὸς ἐμπέδωσιν τοῦ ἐκάστου ἐρμηνευομένου κειμένου, ἀπομνημόνευσι λέξεων, φράσεων καὶ ἐκλεκτῶν ἐρμηνευθέντων μερῶν καὶ ὀρθογραφικαὶ ἀσκήσεις, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Γραμματικῆς τῆς γαλλικῆς γλώσσης: σύνταξις τῆς παθητικῆς μετοχῆς, χρήσις τῶν ῥημάτων καὶ ἐπιφράσεων, τῆς ἀπαροχῆς καὶ τῆς μετοχῆς μετ' ἀσκήσεων εἰς τὰ περιεχόμενα θέματα.

Ἐπιστηνικὴ διδασκαλία τῶν εἰκόνων τῆς ἐπαύσεως, τοῦ λιμένος καὶ τοῦ διμερισμάτων τῆς οὐκίας ἐκ τῆς ἐπιχειρητικῆς γαλλικῆς μεθόδου μετ' ἐκτελέσεως τῶν περιεχόμενων γυμνασμάτων καὶ συνθέσεων ἀναφερόμενων εἰς τὴν εἰκόνα τῆς πόλεως τῶν Παριζίων καὶ εἰς μικρὰ οἰκονομικῆς, φιλικῆς καὶ ἔμπορικῆς ἐπιστολῆς.

Ἀπαξ τοῦ μηνὸς καὶ κατὰ ἡμερησίαν γραπταὶ ἐν τῷ σχολείῳ, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, ἔργασίαι.

Ἀγάγισις κατ' οἶκον ἐκλεκτῶν διηγημάτων, ὡς τοῦ Anatole France, καὶ ἄλλων λογοτεχνικῶν τμημάτων ὁμοίων τῶν τοῖς μαθηταῖς ὑπὸ τοῦ διδασκόντος, κατὰ μῆνα ὑπ' αὐτοῦ ἐξελεγχόμενῃ ἐπὶ παραθέσεως προφορικῶς ἢ καὶ γραπτῶς.

Τετάρτη τάξις, ὥρα 3.

Ἐρμηγεία κατ' ἐπιλογήν μερῶν τοῦ Montesquieu ἐκ τοῦ grandeur et décadence des Romains, ἢ ἐκλεκτῶν τμημάτων ἐκ τοῦ Pascal, τοῦ Rousseau, τοῦ Thiers καὶ τοῦ V. Hugo, καὶ ἐκλεκτῶν ἑλληνικῶν ποιημάτων, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει, ἀπὸ δὲ τοῦ Ἰανουαρίου καὶ μῆνα τῶνδε τῶν κομωθῶν τοῦ Μολιέρου: Avare ἢ Misanthrope, ὅλης ἢ καὶ παραλειπόμενων σκηνῶν τινῶν.

Ἀπομνημόνευσι λέξεων, φράσεων καὶ ἐκλεκτῶν ἐρμηνευθέντων μερῶν, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει: διδασκαλία τῶν κριτικῶν ἰδιωτικῶν ἐπεσεῶν, προομιῶν καὶ συνομιλιῶν τῆς γαλλικῆς γλώσσης.

Ἀσκήσις εἰς τὸ διαλέγεσθαι καὶ γράφειν γαλλιστὶ δι' ἀφήγησης, περιγραφῶν καὶ κοινωνικῶν ἐπιστολῶν, καὶ ἄντ' αὐτῆς ἀπαξ τοῦ μηνὸς ἐν τῷ σχολείῳ γραπτῆ ἐκ τοῦ προχείρου μετάρσεως εἰς τὸ ἑλληνικὸν ὑπαγορευθέντων γαλλικῶν κειμένων καὶ θεμάτων νεοελληνικῶν εἰς τὸ γαλλικόν.

Ἀνάγνωσις κατ' οἶκον ἐκλεκτῶν τμημάτων, ὡς ἐν τῇ προηγουμένῃ τάξει.

Σημ. α'. Κατὰ τὴν διδασκαλίαν τῶν γαλλικῶν συνιστάται ἢ κατὰ τὸ δυνατόν ἡμετέρας τῆς γαλλικῆς γλώσσης.

Σημ. β'. Τὰ ἐν δοκίμιον Γάλλων λογοτεχνικὰ ποιημάτων πρὸς ἔρμηγείαν ἐκλεγμένα κωμῆα πρέπει νὰ εἶνε τοιοῦται.

Ἐκ τοῦ Ἐθνικοῦ Τυπογραφείου.

ὡστε νὰ κινῶν κατὰ τὸ δυνατόν καὶ τὸ εὐχρινὸν διαφέρειν τοῦ ἑλληνισμοῦ.

9) ΓΥΜΝΑΣΤΙΚΗ

Ἡ γυμναστικὴ ἐν πάσῃς ταῖς τάξεσι τοῦ γυμνασίου διδάσκειται ἐπὶ 3 ὥρας καθ' ἑβδομάδα, συμφώνως πρὸς τὸ εἰδικὸν ἀναλυτικὸν πρόγραμμα τοῦ Ἰπουργείου, ἀπαξ δὲ τῆς ἐβδομάδος κατὰ ἑκάστην μ. μ. γίνεται ἐνδρόμιον τῶν μαθητῶν, κατὰ μὲν τὴν πρώτην καὶ τρίτην ἑβδομάδα ἐκάστου μηνὸς ἀπόντων ὑπὸ τῆν ὀδηγίαν τοῦ γυμνασίου καὶ ἐνδὲ τῶν καθηγητῶν ἐκ περιτροπῆς, κατὰ δὲ τὴν δευτέραν καὶ τετάρτην κατὰ τάξει ὑπὸ τῆν ὀδηγίαν τῶν οὐκίων καθηγητῶν. Κατὰ τὰς πρώτας ἐνδρόμιας, ἐπὶ ὀλίγον διακοσῶσι, γίνονται μόνον παιδιὰ, ἀγωνιστικαὶ ἀσκήσεις, σκοποβολαὶ, καὶ θυγαὶ χοροὶ. Τῶν δὲ δευτέρων ἐνδρόμιων, αἰτίνας δύνανται νὰ εἶνε καὶ ἡμετέρας, ὁ σκοπὸς εἶναι διδασκτικὸς, ἤτοι ἐπισημαστικὸν μνημεῖον, ἀρχαιολογικῶν τόπων, βιομηχανικῶν ἐργαστηρίων καὶ καταστημάτων, ἐφαρμογαὶ μαθηματικῶν καὶ φυσικῶν γνῶσεων, κττ.

10) ΩΔΙΚΗ

Πρώτη τάξις, ὥρα 1.

Δευτέρα τάξις, ὥρα 1.

Τρίτη τάξις, ὥρα 1.

Τετάρτη τάξις, ὥρα 1.

Γενικὴ παρατήρησις.

Ἐν τοῖς ἐξατάκτοις γυμνασίοις τῶν νέων χωρῶν ὡς πρὸς μὲν τὴν δευτέραν τάξιν ἰσχύει τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τῆς τρίτης τοῦ ἑλληνικοῦ σχολείου, ὡς πρὸς δὲ τὴν πρώτην τὸ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἄλλ' ἐν τῇ τάξει ταύτῃ προσημαστικῶς ἐν συντομῇ κατὰ τὰς δύο πρώτους μῆνας τοῦ σχολικοῦ ἐτους διδάσκονται καὶ τὰ ἐπιστημονικὰ μαθήματα τῆς πρώτης τοῦ ἑλληνικοῦ.

Ὡς πρὸς τὰς λοιπὰς τέσσαρας ἀνωτέρας τάξεις τῶν γυμνασίων τούτων ἰσχύει τὸ πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ τετρατάκτου γυμνασίου.

Ἐπιλογικὸν πρόγραμμα τῶν μαθημάτων τοῦ γυμνασίου

Μαθήματα	Ὅρα καθ' ἑβδομάδα			
	Τάξις Α	Τάξις Β	Τάξις Γ	Τάξις Δ
1) Ἰερά	2	2	2	1
2) Ἑλληνικὰ	12	12	10	10
3) Μαθηματικά καὶ κοσμογραφία	4	4	4	5
4) Φυσικὰ καὶ ὕγιεινῃ	3	3	4	4
5) Φιλοσοφικὰ	—	—	2	2
6) Ἱστορία	3	3	3	3
7) Λατινικὰ	4	4	3	3
8) Γαλλικὰ	3	3	3	3
9) Γυμναστικὴ	3	3	3	3
10) Ωδικὴ	1	1	1	1

Σύνολον ὥρων 35 35 35 35
Πᾶσα διάταξις ἀντικειμένη εἰς τὸ παρὸν διάταγμα καταρτίσται.

Ἐἰς τὸν αὐτὸν ἡμέτερον τῶν Ἐκκλησιαστικῶν καὶ τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδευτικῆς Ἰπουργιῶν ἀνατίθεται τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ παρόντος διατάγματος.

Ἐν Ἀθήναις τῆ 31 Ὀκτωβρίου 1914.

ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ Β.

Ὁ Ἰπουργός

Ι. Α. ΤΣΙΡΙΜΟΚΟΣ